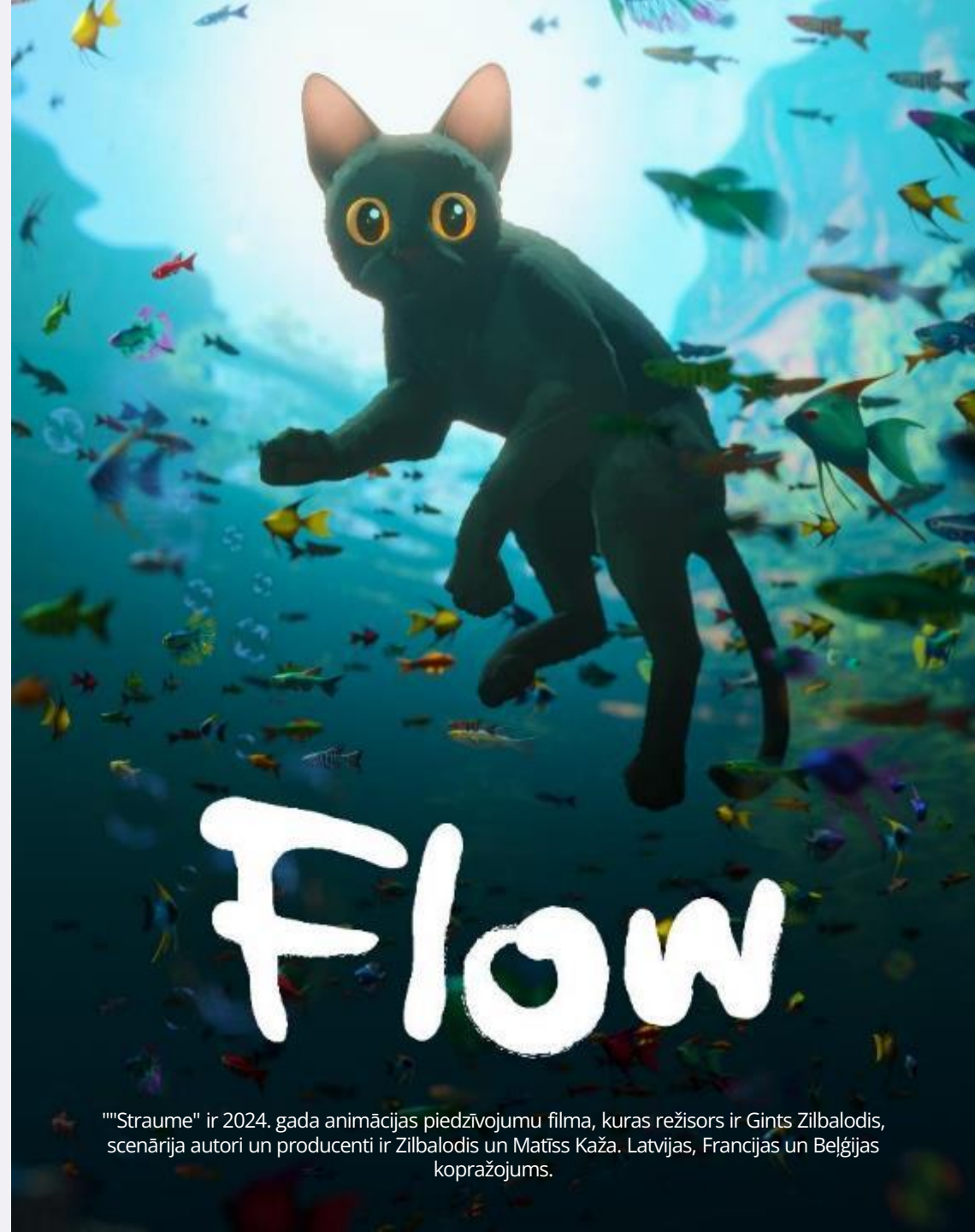

Kurp virzās Latvijas ekonomika?

Agnese Puķe

Latvijas Bankas ekonomiste

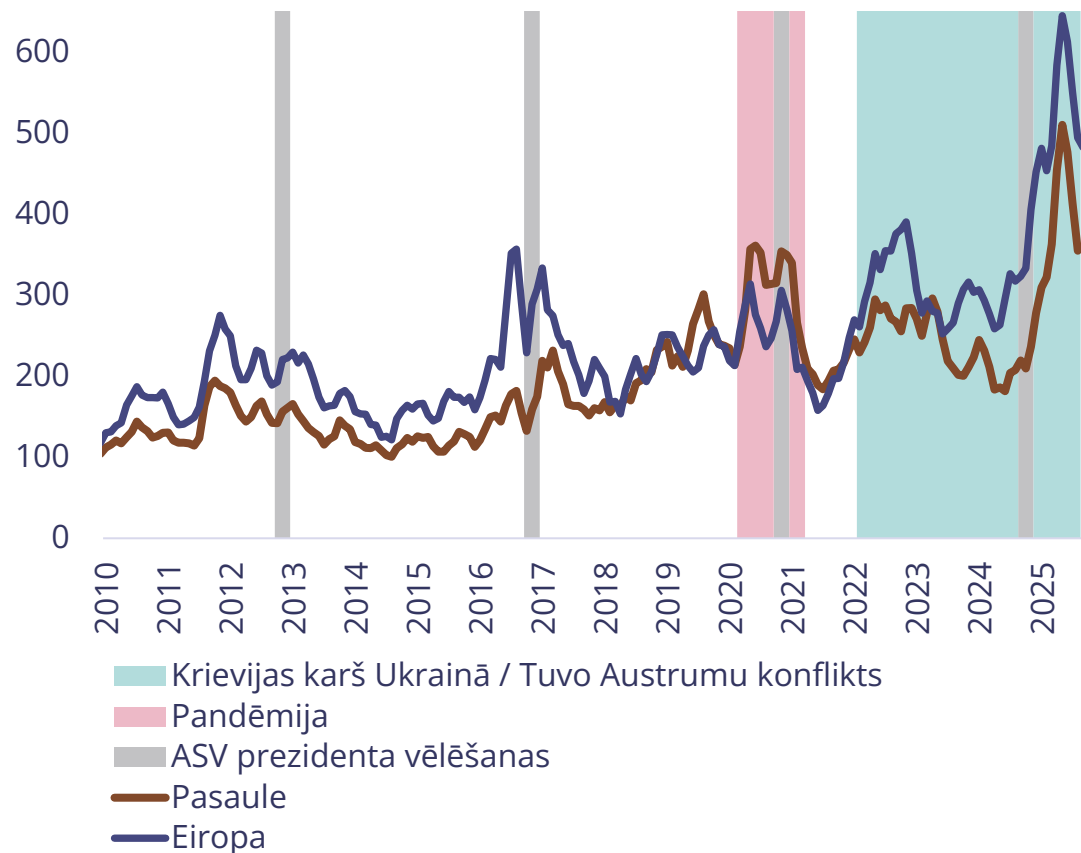
2025. gada 23. oktobrī

""Straume" ir 2024. gada animācijas piedzīvojumu filma, kuras režisors ir Gints Zilbalodis, scenārija autori un producenti ir Zilbalodis un Matīss Kaža. Latvijas, Francijas un Beļģijas kopražojums.

Nenoteiktība kā milzu plūdi ir pārņēmuši pasauli un Latvijas ekonomikas laiva ir pakļauta tās straumei

Ekonomikas politikas nenoteiktība (indekss)

*„Tu nevari mainīt vēju, bet vari noregulēt buras.”
Džimijijs Dīns*

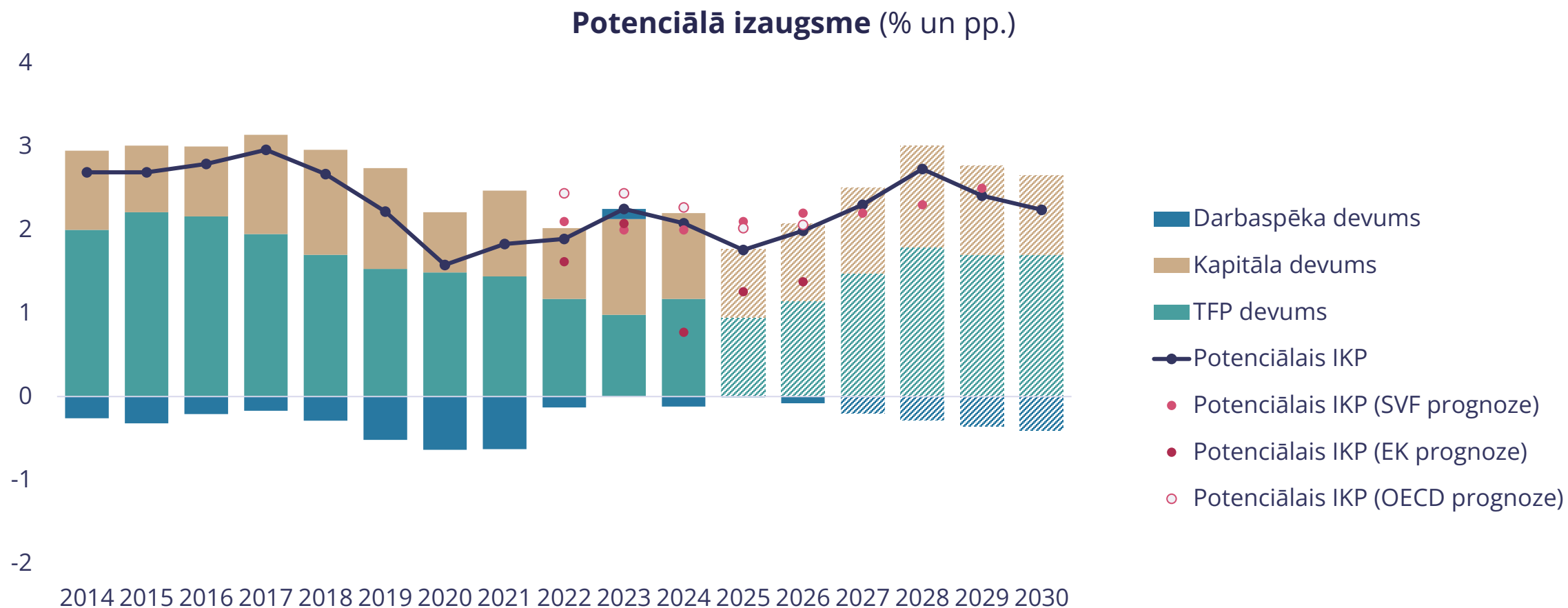
Ar ko ir jāērēķinās Latvijas ekonomikai?

- Nenoteiktības fons pasaulē joprojām ir klātesošs, tomēr negaisa mākoņiem sāk iezīmēties gaišākas maliņas → **uz strauju ārējā pieprasījuma atjaunošanos neceram, tomēr eksports pakāpeniski kļūs nīprāks;**
- Inflācija Eirozonā atgriezusies 2% līmenī → **inflācijas piensums valsts budžeta ieņēmumos mazinās, tāpēc jāfokusējas uz reālās izaugsmes spēcīnāšanu;**
- Vadošās centrālās bankas mazinājušas bāzes procentu likmes → **procentu likmju kritums pamazām atspoguļojas kreditēšanas aktivitātes kāpumā Latvijā;**
- Ieguldījumi drošībā Eiropā un Latvijā → **jaunas iespējas ražošanā un eksportā, izaicinājumi valsts budžeta salāgošanā;**
- ? Inflācija norimst, jau otro gadu būtiski aug iedzīvotāju **pirktspēja**. "Spēja" ir, bet kas liedz "pirkt"?

Nenoteiktība pamazām sāk kļiedēties, kur mēs attapsimies, ja laivu pat necentīsimies paši virzīt?

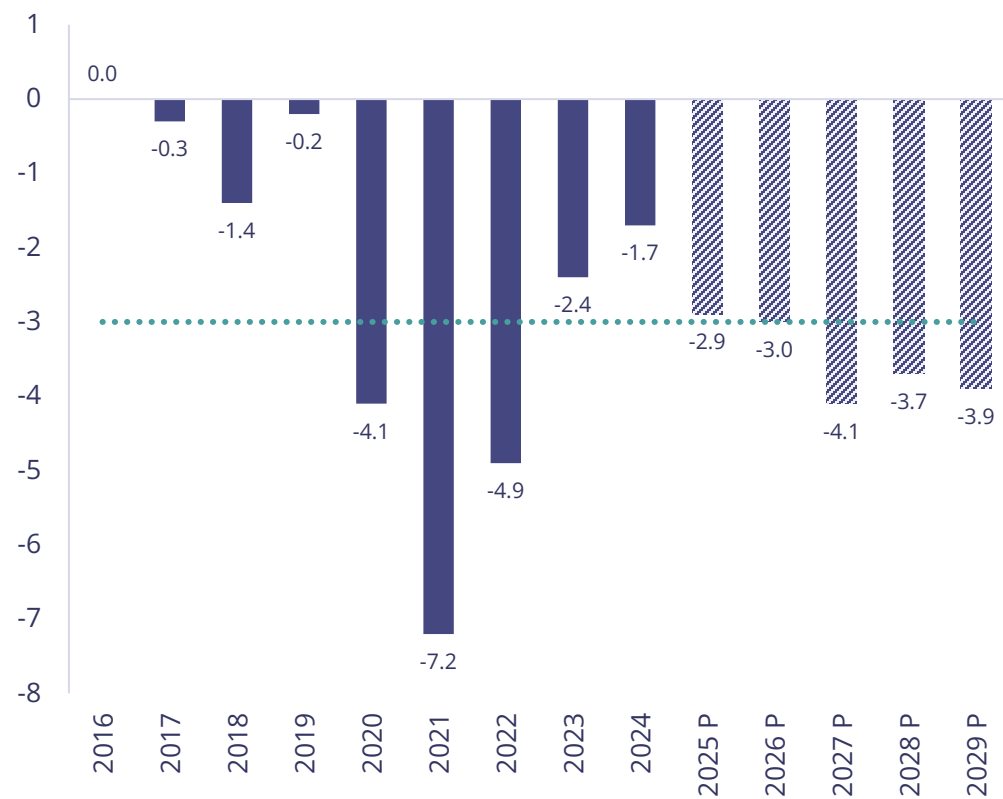

Neveicot reformas, Latvijas ekonomikas izaugsmes potenciāls ~2.5 % gadā

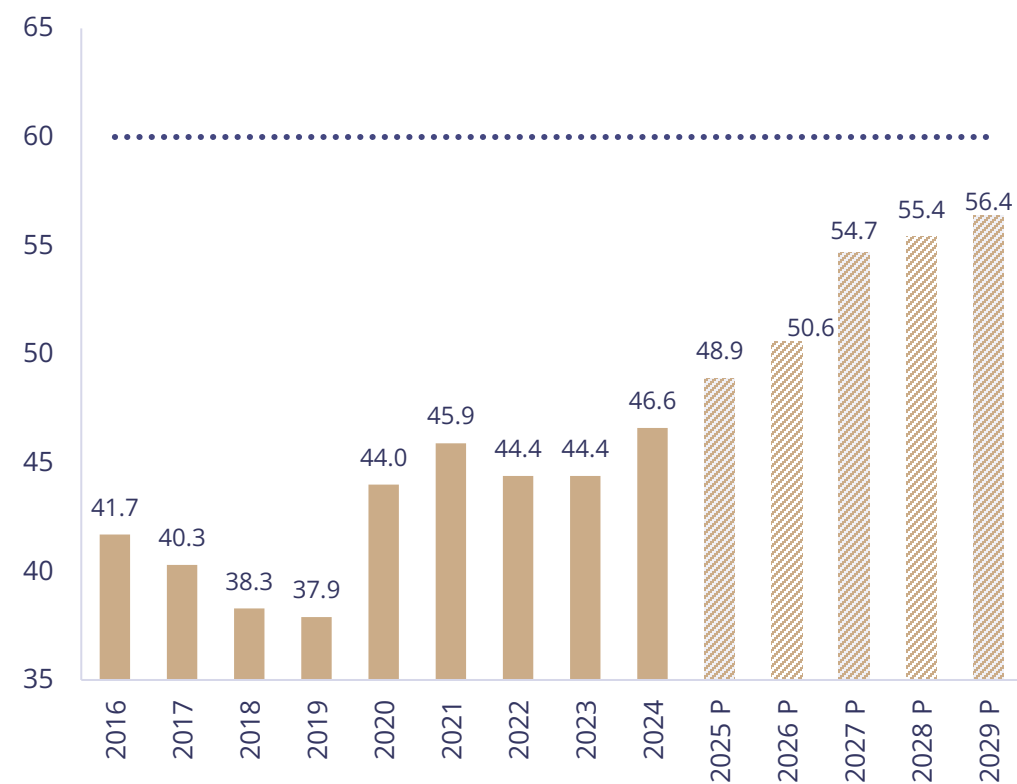

Mērena ekonomikas izaugsme un pieaugoši aizsardzības izdevumi vidējā termiņā turēs deficītu virs 3 % no IKP. Izņēmuma klauzula to pieļauj līdz 2028. gadam, tomēr valsts parāda slogs ievērojami palielināsies

Vispārējās valdības budžeta bilance (% no IKP)

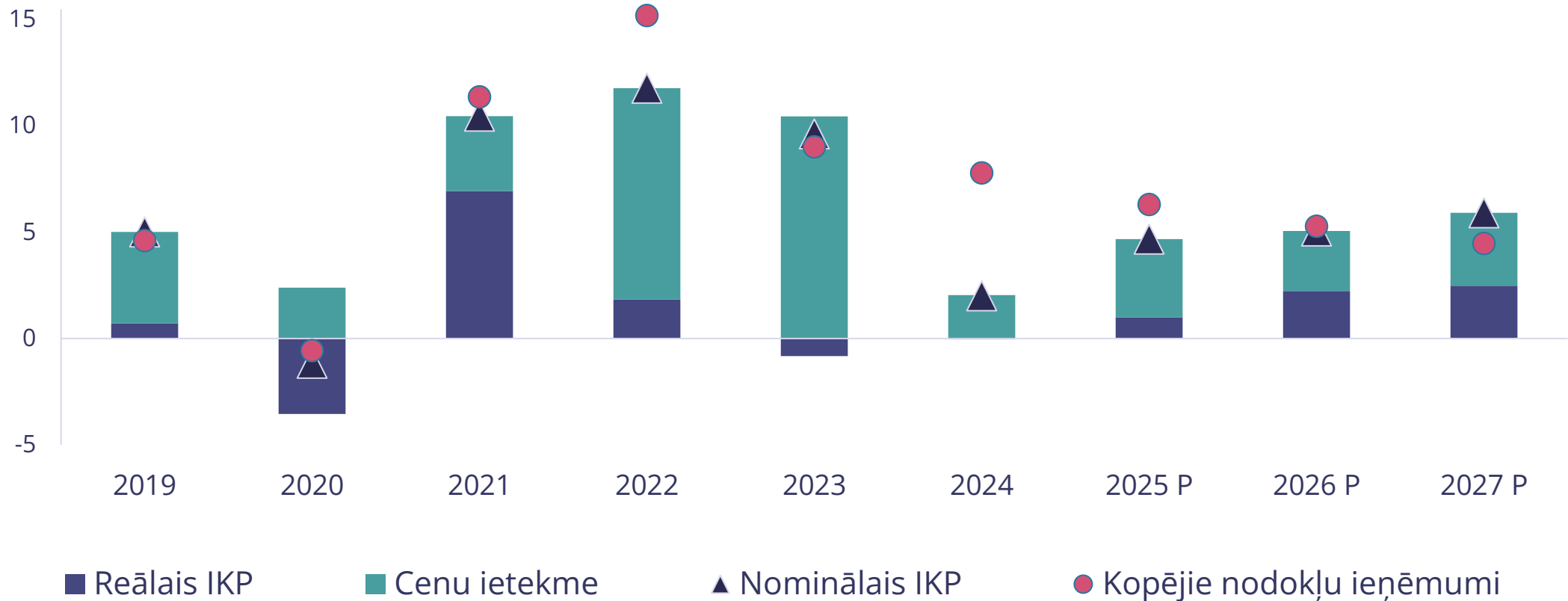

Vispārējās valdības parāds (% no IKP)

Inflācijas piensums valsts budžeta ieņēmumos mazinājies, jāfokusējas uz reālās izaugsmes spēcīnāšanu

Kopējie nodokļu ieņēmumi, nominālais IKP (%; g/g) un komponentes (cenas +reālais IKP (devums; pp))

Kurp airējam?

>100

Spēkā esošas nacionālās
stratēģijas/plāni/nozaru
vadlīnijas

Kā pārvarēt vētras un ilgtspējīgi palielināt izaugsmi no 2% līdz 5%?

Latvijas ekonomikas izaugsmes tempu var paātrināt

Cilvēkkapitāla komponente:

- Mazinot priekšlaicīgu mirstību darbspējas vecumā un uzlabojot nodarbināto iedzīvotāju veselību;
- Aktivizējot iekšējās darbaroku rezerves;
- Paaugstinot izglītības līmeni un izglītības kvalitāti;
- Piesaistot augsti kvalificētus migrantus.

Investīciju komponente:

- Mazinot šķēršļus investīcijām, mazinot būvniecības izmaksas, veicinot finanšu pieejamību.

Inovāciju komponente:

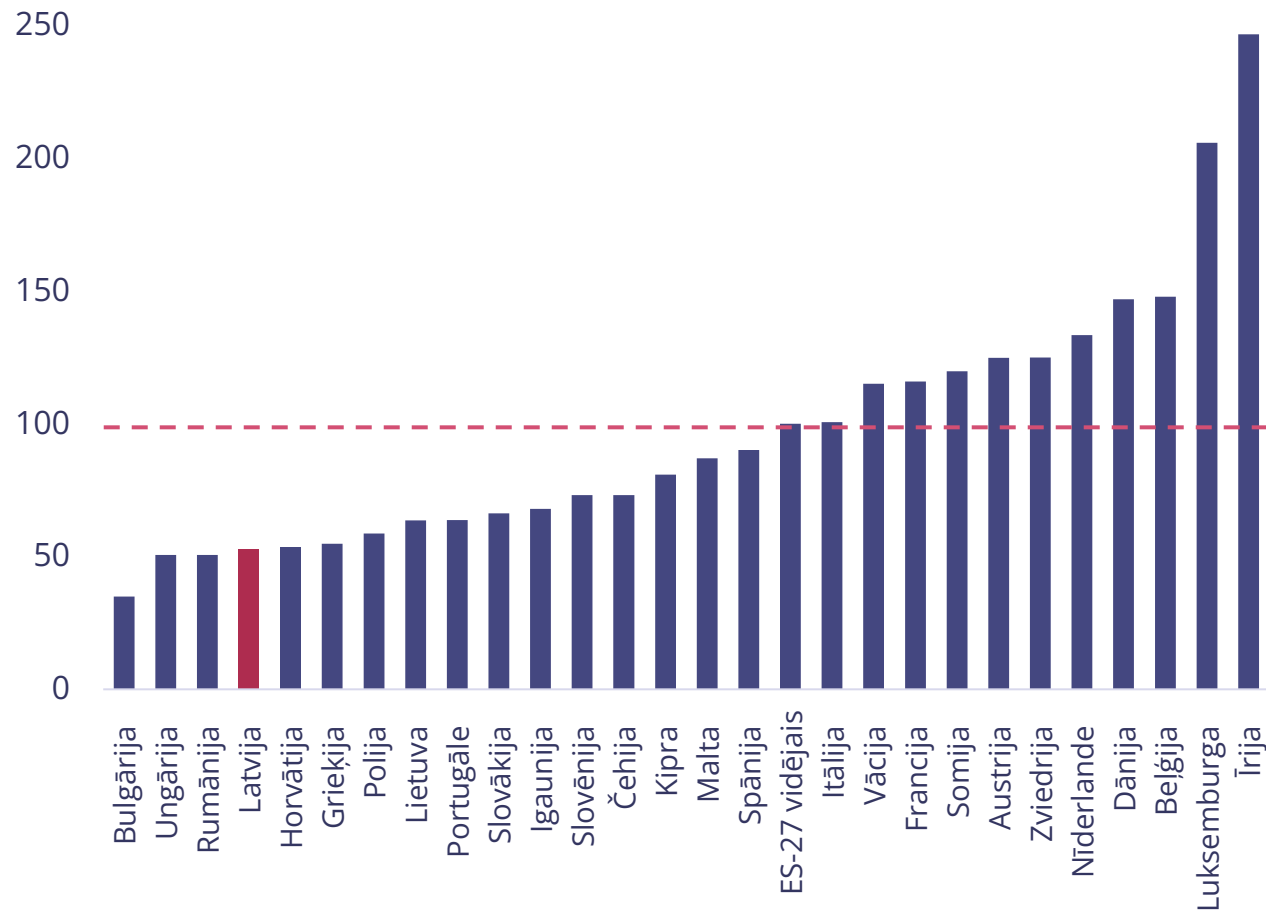
- Zinātniskie izgudrojumi, to pārnese un ekonomikas struktūras pārmaiņas uz augstās pievienotās vērtības produktiem.

Izšķiroši svarīga ir efektivitāte:

- Nevis vienkārši iedzīvotāju skaits, bet to izglītība, prasmes, veselība.
- Nevis vienkārši investīciju apjoms, bet to atdeve, struktūra un izmaksu efektivitāte.

Produktivitātes
konverģencei ir liels
potenciāls

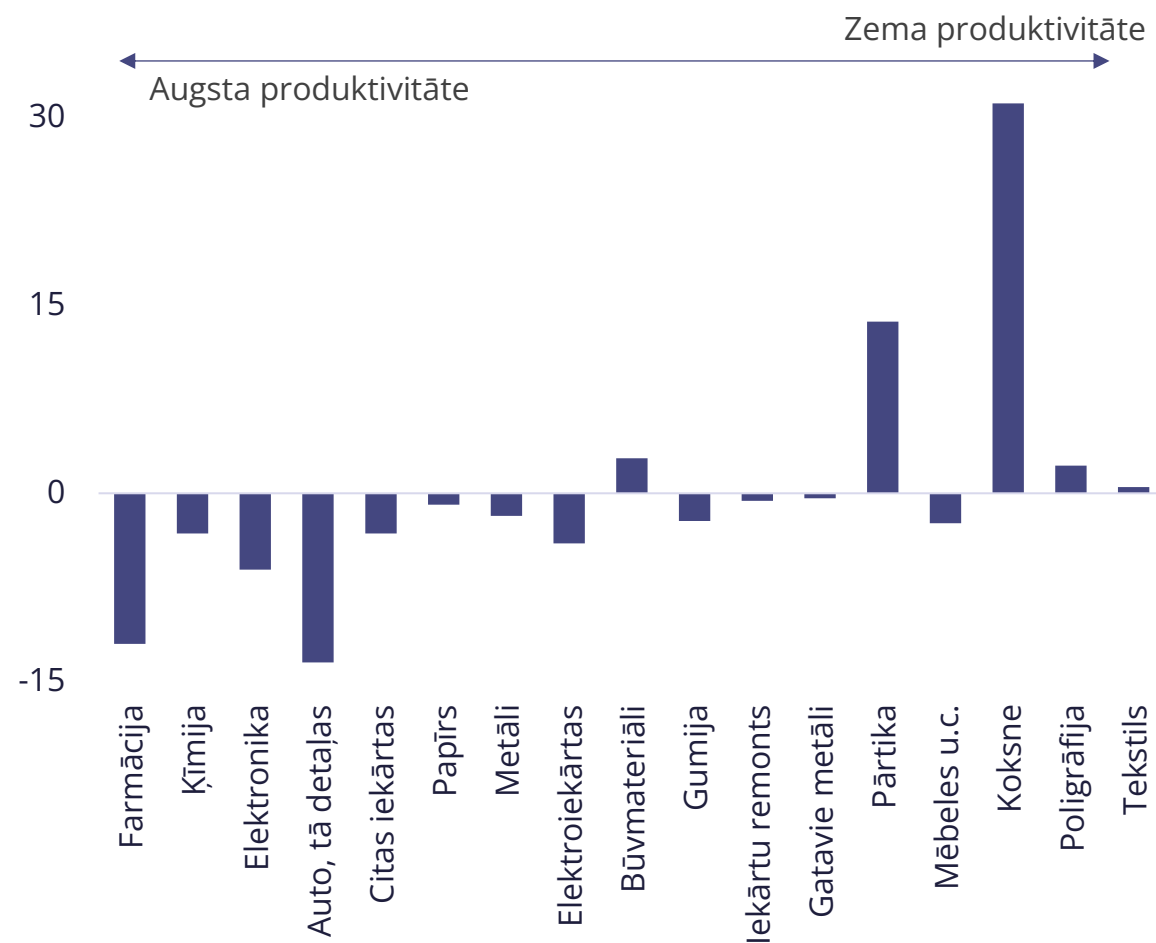
Produktivitāte stundā pa valstīm salīdzinājumā ar ES vidējo rādītāju (% , 2024)

Investīcijas koncentrētas ražošanas nozarēs ar kopumā zemāku produktivitāti;

Pētniecības un attīstības līmenis ir viens no zemākajiem ES.

Investīciju struktūras atšķirības starp Latviju un valstīm ar lielāko rūpniecības daļu investīcijās* (p.p., 2019.–2022. g.)

* Īrija, Čehija, Ungārija un Slovākija.

Avots: Eurostat, Latvijas Banka.

Skaidri mērķi,
efektīva pārvaldība,
sadarbība

Kurš mērķis svarīgāks – ekonomiskās izaugsmes temps vai iedzīvotāju labklājība un labbūtība?

Mūsu valsts, mūsu banka

